

על פרסים ועל חלב נקי

זה; אם תיקון הדבר יהיה כרוך בהשקעה כספית לצורך שיכלול החלוקה של החלב ומוצריו, על מוסדות הממשלה הנוגעים בדבר — משרד הבריאות ומשרד מסחר ותעשייה — למצוא את הדרך לשנות את פני הדברים, כי אחרת — מה יועילו כל שלבי הטיפול בחלב מצד הייצרנים לשפר את טיבו וניקיונו, כשבשלב האחרון — הבאת התוצר לצרכן — בחלוקה, יאבד כל מה שהושג במאמצים רבים.

מן הראוי לציין חידוש נאה שהיה הפעם בכנס זה, והוא — תצוגת כלים חקלאיים המ־שמים את ענף הבקר. תצוגה כזו, שנערכה ע"י ייצרנים וספקים, מאפשרת להביא לידיעת המעוניינים את החידושים האחרונים בענף, ומן הראוי שיוזמי כנסים של בוקרים יחקו דבר זה. ולבסוף — על הפרסים: קשה היה להשתחרר מהרושם שהפעם היה „ניפוח“ מסוים בשטח זה, וכדאי לשקול בעתיד אם לא מן הראוי הוא להמעיט במספר הפרסים ולהעלות את ערכם, כי התחרות הרי נערכת בעיקר ל„שמה“ ולכן, גם לפרס צריך להיות ערך.

אורי יטבת

בספטמבר ש. נ. נערכה פגישת המשתתפים בתחרות לחלב נקי במחוז תנובה בתל-אביב, שהקיפה משקים מחדרה בצפון ועד רמלה בדרום. אין כמובן צורך להרבות דברים על חשיבות החלב הנקי, הן לגבי הצרכן הסומך על כך שהחלב המסופק לו הינו ברמה היגיאנית גבוהה, והן למחלבות אשר לגביהן חלב נקי הוא תנאי ראשוני לייצור תוצרת משובחת. התחרות, שנמשכה חודשים מספר, הוכיחה שבמעט מאמץ ורצון מצד הבוקרים אפשר להשיג רמת ניקיון מתקבלת על הדעת. בכנס שנערך עם סיום התחרות באו לידי ביטוי משאלות שונות של יצרנים ושל נציגי „תנובה“, ומן הראוי לציין במיוחד את דבריו של מר פולק משרד הבריאות אשר טען קשות נגד השחתת החלב ומוצריו לאחר הוצאתם מהמחלבה; הנה"ל הביא עובדות על חלב שיצא מהמחלבה בטיב משובח והפך מוצר גרוע לאחר „טיפול“ המחלקים בו. תקלה זו, מן הראוי לתת עליה את הדעת, כיוון שהכתובת לטענות מצד הצרכן תמיד תהיה „תנובה“, אם כי כפי שהוסבר, אין באפשרותה לפעול בנדון. מן הראוי, על כן, לתבוע את טיפולו של משרד הבריאות בענין

עם חלוקת הפרסים לייצור חלב נקי

ותמורה זו לא הגיעה ל„מחיר המטרה“ בעד ליטר חלב — הרי גם לשנת 1965/6 קבעו המוסדות המוסמכים מחיר מטרה לייצרנים בגובה של 39.1 אג' לליטר חלב כשמחיר זה מורכב משני חלקים: החלק העיקרי יש להשיג משיווק חלב שתייה ומוצרי חלב, והכנסה זו חייבת לאפשר למחלבות תשלום של 30.05 אגורה לייצרנים, וחלק שני — מקופת המדינה, שהסכימה להוסיף למחיר זה 9.05 אגורות לליטר כסובסידיה. הסדר זה הופעל מיום 2.5.65 ולמרות שעברו מאז רק 4 חודשים, יש באפשרותנו בכל זאת לקבוע שמספר הנחות וחישובי יסוד לא התאמתו, ואם חשבנו שיש בהסדר זה הבטחת מחיר המטרה המגיע לייצרנים — הרי מטרה זו לא רק שלא הושגה — אלא אנו מתרחקים ממנה. חלב שתייה ומוצרי החלב משווקים במחירים

בייצור חלב בקר טרם הגענו למלא תצרוכתה של אוכלוסיית הארץ. הנתונים העומדים לרשותנו מראים שבתקופת אפריל 1964 עד סוף מארס 1965 שיווקו ייצרני החלב כ-270 מיליון ליטר חלב ואומדן השיווק לשנת 66/65 הוא כ-295 מיליון ליטר חלב, אולם גם כמות זו אינה מספיקה כדי מלוא התצרוכת. יש צורך בפיתוח ענף חשוב זה במשק החקלאי, למען נגיע תוך מספר שנים לאספקה מלאה. מטרה זו תושג לאחר מילוי כמה תנאים ותהיה תלויה בגורמים רבים, שלא זו ההזדמנות לעמוד עליהם; כוונתי לצורך בהשקעת כספים במשקים לשם הגדלת הענף, הקמת סככות מכשירי חליבה ועוד.

ברצוני להתרכז בבעיית מחיר החלב ושיווק החלב ומוצריו בלבד. למרות שבשנים עברו לא נהנו הייצרנים מתמורה מלאה בעד עמל כפיהם,

קבועים, מוכתבים ע"י משרדי הממשלה, ונקבעו בפעם האחרונה במאי שנה זו. אמנם מחירים אלה הועלו בתאריך זה במידה רבה, יחסית, ונקבעו לאחר חישובים של הוצאות הייצור במחלבות, הוצאות חלוקת התוצרת והרווח הקמעוני, וכן נערכו אימננים לגבי שיווק המוצרים לפי סוגיהם. אולם הוברר שהעלאת המחירים גרמה לנסיגה מסויימת בצריכת מוצרי החלב, ובעיקר בצריכת המוצרים היקרים. דבר זה שיבש במידה מסויימת את התחזיות, ונוסף לזאת חלו, וחלים עדיין, שינויים קיצוניים בכל הקשור להוצאות הייצור בתעשיית החלב — היינו, בעבודת המחלבות.

בחמש המחלבות של תנובה מועסקים מעל לאלף פועלים ורובם נהנים מדרגות-שכר הנהוגות במוסדות ציבוריים וממלכתיים, ולא דווקא בתעשייה. על כן נאלצה הנהלת תנובה להיענות לפניית נציגי הפועלים והמוסדות ולהיכנס במו"מ בדבר סיווג העובדים על בסיס דו"ח הורוביץ.

היום לאחר שהעבודה בשטח זה כמעט נגמרה — אפשר לקבוע שתי עובדות: שינויי השכר יגדילו את הוצאות הייצור במחלבות במידה ניכרת לעומת כל החישובים המוקדמים שנעשו בזמנו; תשלום הפרשי השכר רטרורי אקטיבי מיום 1.4.1964 יהווה עול כבד על תנובה ועול זה עלול כמוכן, ליפול על שכמ הייצרנים. תוצאות הסיווג לא היו חזויות מראש, לא נלקחו בחשבון בממדים כאלה, אם המוסדות המוסמכים לא ייענו לתביעותינו לערוך חישובים חדשים, הרי אין סיכוי שבשנה הנוכחית יקבלו הייצרנים תמורה ההולמת את מחיר המטרה.

אין כל ספק שהנהלת תנובה לא יכולה לעימוד לבדה במערכה זו, היא יכולה רק לספק את הנתונים המתוקנים המציאותיים ולקחת בחשבון את השינויים בשיווק והשפעת ההעלאה הדארסית של שכר העבודה. שינויים אלה הביאו לפער גדול בין מחיר המטרה לבין המחיר המצוי אותי הנמוך. סתימת הפער יכולה להיעשות בשתי דרכים: העלאת הסובסידיה או העלאת מחיר מוצרי החלב, דבר שהוא בגדר האפשרות, לגבי מוצרים שמחירם עממי ונמוך, בהשוואה

למחירים המקובלים בארצות שונות. על ציבור החקלאים לגלות לא רק עירנות אלא להשמיע קולם ולדרוש ממוסדותיו ומנציגיו להילחם, אם לא למען העלאת השכר — הרי לפחות למניעת הורדתו.

המחלבות חייבות לדאוג להוזלה בכל הש"טחים, לארגן ולייעל את העבודה מדי יום ביומו, וגם להושיט יד עוזרת לפיתוח הענף ע"י ניצול מלא של פוטנציאל השוק.

בתקופה האחרונה פעלה תנובה רבות בני"דון: פותחו מוצרים חדשים שכבשו את השוק, הוכנסו לשימוש אריות חדשות, סיפקו את התביעות הבריאותיות, הונהגו אריות יפות בצורתן וחד-פעמיות.

אם סיפוק תביעות האוכלוסיה הבררנית מחייב את תנובה להכניס ציוד חדש ומודרני במחלבות — הרי הקטנת כוח האדם המועסק במחלבות, ובעקבות זאת — הקטנת הוצאות הייצור — מכריחות אותנו למכן את כל תהליכי העבודה, דבר הדורש השקעות גדולות שרק בעזרת הייצרנים תימצא האפשרות לבצען.

שמירה על טיב המוצרים אפשרית רק בתנאי שנקבל חומר גלם מעולה. עלינו לקבל מה-משקים חלב נקי, בריא ומקורר כדרוש.

בד בבד עם התביעה המוצדקת מצד הייצרנים להבטיח הכנסה מינימאלית הוגנת בענף זה ולא לרדת ממחיר המטרה, חייבים הייצרנים מצידם לא להוריד מחיר זה על ידי הזנחת הטיפול בחלב.

יש לשמור על ניקיון בעלי החיים, על הרפיחות ועל כל המכשירים, בהם עובר החלב, חומרים אנטיביוטיים פוסלים את החלב, ואין להסתכן בקנסות המורידות את ההכנסה.

באקלים החם של ארצנו מתקלקל החלב מהר ויש לשמור על מיתקני הקירור.

הנכם רשאים לתבוע מתנובה ייעול, הורדת ההוצאות, פיתוח מוצרים, סוגי אריות חדשים והגדלת אפשרויות השיווק. עם זאת תתבעו מעצמכם שמירה קפדנית על טיב החלב ותעמדו בכל תוקף על קבלת תמורה כספית הולמת.

מחוך נאומי של בנימין שני

מנהל סניף מחוזי של תנובה ת"א

יצרני חלב בשרון זכו בפרסים

מבין היצרנים הבודדים (חברי מושבים) ניתן הפרס הראשון למר היימן צבי מכפר ידידיה; הפרס השני — לאברהם שולמן מרשפון, והשלישי — לשלמה רצבי מתנובות.

אחד המושבניקים שעלה על הבמה לברך ולקבל את הפרס, הכריז לתוך הרמקול: „במקרה הצורך גם אנו נכריז שביתה! לא רק למחלקים ולאנשי תנובה מותר!“... את שאלת מחיר החלב העלו בדבריהם כמה מבין היצרנים.

לתחנות ריכוז חלב ניתן הפרס הראשון לזלמן שפוטהיים, מהמושב רשפון.

כן חולקו עשרות פרסי עידוד, משה מזרחי, מי שוביחספר ירחיב, שבא לטכס יחד עם רעייתו, לא היה מרוצה מן הפרס שניתן. „במקום משקל, אמר, היו צריכים לתת לי ראדיו, כדי שהפרה תשמע מרסיקה ותתן יותר חלב!“...

אמר רצאבי ממושב תנובות: „פעם היינו חולי בים בידים. התחילה האשה לבכות: לא יכולה. קניתי מכונת-חליבה. כל פרה רבע שעה. זה טוב מאוד. אבל מיום שקניתי את המכונה, אני לא פוסק לשלם שטרות“...

לאחר דברי הפתיחה של מר נ. ורלינסקי, מנהל „תנובה“, אמר מר בנימין שני (מנהל מחוז ת"א), כי מאפריל 1964 עד מארס 1965 שיווקו יצרני החלב 270 מיליון ליטר חלב, ואומדן השינוק לשנת 1965-66 הוא כ-295 מיליון ליטר, ואף כמות זו עדיין אינה מספיקה כדי להגיע למלוא התצרוכת.

מר שלמה פרנק, טכנולוג לחלב של משרד הבי-ריאות בירושלים, העלה בדבריו, בטכס בכפר-חיים, את המצב ללא נשוא השורר בתחום חלוקת החלב בארץ. „הכל משתדלים, אמר, לייצר חלב נקי וטוב, וכאשר מגיע החלב אל המחלקים, הם פוגמים בו. החלב מגיע אל הצרכנים מקולקל, לאחר שמשאירים אותו במשך שעות בשמש. מר פרנק העלה כמה הצעות לפתרון בעיית החלוקה, שבמצבה כיום יש משום סכנה לבריאות הציבור.

כן השמיע בטכס דברי ברכה ד"ר י. ליפשיץ, מנהל לשכת הבריאות הנפתית בנתניה.

אלכס ינאי

הועתק מ„מעריב“ מיום 16.9.65

יש אימרה צינית, ש„רק פרות נותנות חלב טהור“. שמע מינה, שבני-אדם אינם נוהגים כן. סוף-סוף, הם אינם פרות...!

השבוע הופרכה האימרה הזאת, כאשר עשרות יצרני חלב, שהשתתפו בתחרות ייצור חלב נקי תשכ"ה, קיבלו פרסים על הישגיהם. פרות אינן מקבילות, כידוע, פרס על מה שהן נותנות. בני אדם רוצים פרס...!

התחרות נערכה בזמנ „תנובה“ במחוז תל-אביב, שאליה משתייכים מבחינה ארגונית יצרני החלב. מגמת התחרות כשמה: לשפר את טיב החלב, לעשותו נקי יותר, תוך שמירה על רמת היגיינה נאותה. שיתוף פעולה עם „תנובה“ מינהל ההדרכה על לשכור תיו הנוגעות בדבר, התאחדות מגדלי הבקר ולשכות משרד הבריאות בנתניה, חדרה ופתח-תקוה.

בטכס חגיגי שנערך השבוע בבית-העם של כפר-חיים, בעמק-חפר עלו הזוכים על הבמה, יחידים וצמד, בעל ואשתו, ונטלו את הפרסים, כשפניהם קורנות מאושר. הפרסים כללו מכשירי ראדיו, מאורי-ריים, שעונים חשמליים, גביעים, משקלות, ועוד.

בתחרות ייצור חלב נקי תשכ"ה השתתפו 29 משקים קיבוציים (כולל שני מושבי עובדים שיתופיים), 30 מושבי עובדים המהווים כ-1,200 יחידות משקיות, 30 תחנות ריכוז חלב באותם המושבים, ו-7 בתי-ספר חקלאיים. נקבעו כללים לגבי כל סוג משתתפים בתחרות, בהתחשב בשוני היסודי ביניהם, וצוותות שיפוט מעורבים ביקרו פעמים מספר במשקים השונים על מנת לקבוע את הניקוד המגיע למשק. הניקוד ניתן על אחזקת הפרות, נקיון וסדר ברפת ובביתן החליבה, נקיון דרכי החלב, הקירור, אחזקת ציוד הקירור והחליבה, נלקחו בחשבון גם התוצאות של בדיקות שבוצעו במעבדת המחלבה בתל-אביב, במשך תקופת התחרות.

הפרס הראשון ליצרני החלב בקיבוצים ובמושבים שיתופיים ניתן לקיבוץ העוגן; פרס שני — לקיבוץ יקום, ופרס שלישי — למושב השיתופי בני-דרור.

מבין בתי הספר החקלאיים נפל הפרס הראשון לידי הכפר הירוק ואילו את הפרס השני נטל ביה"ס עיינות (כאשר עלו שני נערים על הבמה לקבל את הפרס של עיינות, שאלו אותם: „מדוע לא באו בנוח?“